

25. oktober 2017

Forslag til forespørgselsdebat om, hvordan vi sikrer en god balance mellem ønsket om fremtidig selvstændighed og Grønlands aktuelle status som en del af Rigsfællesskabet med Færøerne og Danmark.

(Medlem af Inatsisartut Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraterne)

Først tak til spørgsmålsstilleren. Fra Siumuts side glæder vi os til at deltage i debatten. Vi mener, ligesom Naalakkersuisut, at det er nødvendigt og kontinuerligt at debattere emner, der baner vejen til selvstændighed og nationsopbygning. Idet emnerne er respektindgydende, skal vi i Siumut være omhyggelige og respektere vore forskellige synspunkter.

Hvorend vi befinder os, er det, når fælles mål er til debat, saglighed nødvendig; når man viser respekt for hinanden, opnår man langt bedre resultater. Når den ene part mener at have mere ret, eller vigtigere end den anden, bliver resultaterne langt ringere.

Siumut mener, at for at opnå selvstændighed er følgende spørgsmål væsentlige:

Økonomi

Når man i handelsmæssig henseende føler, at man fra begge sider opnår resultater, er det tilfredsstillende for begge parter. Situationen i dag er langt fra optimal for os. Når vi ser på vores eksport af fisk og skaldyr, kan vi se hvor meget danske virksomheder lukrerer af forarbejdning af vore råvarer. Grundene for denne tingenes tilstand, må undersøges til bunds. Koalitionspartierne er enige om, at det er vigtigt at undersøge og redegøre den økonomiske strøm fra Grønland til Danmark; på den måde kan vi finde ud af, hvad der kan gøres for at rette op på den skæve fordeling. Det drejer jo om rigdomme, der tilhører Grønland; og vi må finde en løsning, så fortjenesterne bliver til størst gavn for landet.

På baggrund af det forannævnte, kan vi ikke komme udenom virksomhedernes meromsætninger. Virksomheder, der er hjemmehørende i Grønland bør have lige konkurrencevilkår, på lige fod med vore handelspartnere. Hvis dette ikke sker, sker der forvridninger (transferpricing), således man ikke opnår optimal pris for varerne, og den tænkte fortjeneste bliver kanaliseret ud af landet. Derfor er Siumut enige i Koalitionsaftalen desangående: "Muligheder for sænkning selskabsskat undersøges for at forbedre konkurrenceevnen, selvforsyning og for at højne merværdiomsætningen."

I koalitionsaftalene ligger det fast, at der etableres fælles en udviklingsfond. Vi venter spændt på, hvad der kommer ud af tiltaget, idet det er vigtigt hvorvidt samarbejde indenfor rigsfællesskabet tages alvorligt. Vi bor jo i et land, hvor værdier andre steder ikke findes. Vi er omgivet af et kæmpehav, der har levende og ikke-levende resurser. Arktis kommer mere og mere i fokus.

I koalitionsaftalen ligger det fast: "Vi er uigenkaldeligt på vej til selvstændighed; og det må ske politisk stabilt. Det er nu, vi skal stå sammen." Koalitionsaftalen henleder til, at det er nødvendigt at skele til fortiden, for at fremtiden, i forståelse med hinanden, om det så gør ondt, kan være til gavn for os.

Vi har i mange år levet som en del af en stat, og det tilbagevendende spørgsmål stilles stadig: Hvad er værdien for Grønland, hvor meget er vi værd?

Nu har Grønland uigenkaldeligt indledt en selvstændighedsproces. Siumut mener, at det er på tide at få redegjort hvordan og hvorledes vi kan gøre det anderledes. Vi har i mange år været tilskuere til at økonomisk selvårenhed, eller mangel på samme, har været praktiseret fra statens side, med det resultat at vi i dag må kæmpe for det. Til gengæld ved vi, at vi har sikret staten de økonomiske og strategiske vigtige placering af vort land i verden, har været til gavn for staten og ikke været på noget tidspunkt været oplyst os hvordan det politisk eller økonomisk er til gavn for os.

Vi ved udmærket hvor meget vores strategiske og geopolitiske ståsted i verden har gjort økonomisk gavn for staten. Vi ved også udmærket, hvor meget staten lukrerer for vore naturrigdomme, meget mere end vi selv gør. Vi mener, at det økonomiske råd, hvert år reviderer dette, og rådgiver os, hvordan vi størst økonomisk får gavn af det.

Med hensyn til Pituffik, er det nødvendigt at staten og vi samarbejder for at det virksomhedsmæssigt/økonomisk gør gavn for det grønlandske samfund.

Det er uforståeligt hvordan basen gennem 66 år, ikke har været til gavn for virksomhederne i Grønland. Selvom vi ikke kan forsyne basen med våben, er det på sin plads, at man fra statens side garanterer, at man fra grønlandsk side forsyner basen med levnedsmidler, brændstof og andet materiel, mener vi i Siumut.

Hvis vi, med gensidig respekt, skal køre videre, er det nødvendigt at vi bliver taget med på råd, når det kommer til forsvarsspørgsmål, som fra Inatsisartut og Naalakkersuisut gentagne gange er gjort opmærksomme på.

Udenrigsrepræsentationer

Det er nødvendigt at opgradere, i samarbejde med den danske stat, at udbygge udenrigsrepræsentationerne. Det er på sin plads, i samarbejde med de danske ambassadører, at udvikle/udvide det grønlandske diplomatiske korps, hvis der er samarbejdsvilje.

Uddannelse

Et land, der arbejder henimod selvstændighed, må have veluddannede unge, der udover danske uddannelsesinstitutioner tager uddannelser i Nordamerika, Kina, Japan, England og andre europæiske lande. Indtil i dag, må vi erkende, at ratificeringerne af forsvarsaftalen af 1951, Igaliko og ltilleq aftalerne, ikke har været til gavn for os. Uddannelse er vejen til selvstændighed; men vi må ikke glemme de, der ikke kan tage en højere uddannelse, men gennem generationer har sørget for selvopholdelsesdrift og økonomisk har gjort gavn for vores samfund. Vi skal ud fra forskellige synspunkter, drøfte uddannelse og selvforsyning; glem ikke uddannelse er en rettighed. Det ligger os højt på sinde, i samarbejde med staten at oprette passende uddannelser, og overvåge vore farvande, og deri ligger tiltag, på vor vej til selvstændighed. Staten har varetaget overvågning og forsvar af det høje nord og vore farvande i mange år. Det er vores fælles opgave at etablere en tilpasset uddannelse for unge grønlandere.

Med disse ord ønsker vi en god debat

Vivian Motzfeldt

Siumut